

جواد مجابی، شاعر، نویسنده و منتقد ادبی و هنری، در ۸۶ سالگی درگذشت

رادیو فردا

کمتر از یک دقیقه پیش

جواد مجابی، شاعر، نویسنده، طنزپرداز و منتقد ادبی و هنری سرشناس ایران، پس از تحمل یک دوره بیماری سرطان، روز شنبه ۱۴ شهریور در ۸۶ سالگی درگذشت.

جواد مجابی سال ۱۳۱۸ در قزوین به دنیا آمد و بیش از شش دهه در عرصه ادبیات، روزنامه‌نگاری و نقد هنرهای تجسمی فعالیت کرد. او در رشته‌های حقوق و اقتصاد تحصیل کرد و از اواخر دهه ۱۳۴۰ به‌طور حرفه‌ای وارد مطبوعات شد و مدتی نیز دبیر بخش فرهنگی روزنامه «اطلاعات» بود.

از جواد مجابی ده‌ها کتاب در قالب شعر، داستان، رمان، طنز و پژوهش هنری منتشر شده است. «فصلی برای تو»، «شب ملخ»، «عبور از باغ قرمز» و «یادداشت‌های آدم پرمدها» از آثار شناخته‌شده او هستند.

او همچنین بخش مهمی از فعالیت خود را به نقد و پژوهش درباره هنر مدرن و هنرهای تجسمی ایران اختصاص داد.

جواد مجابی در سال‌های منتهی به انقلاب ۱۳۵۷ ازجمله نویسندگان منتقد فضای سیاسی و سانسور در حکومت پهلوی بود و در نخستین ماه‌های پس از انقلاب نیز از تحولات سیاسی روز حمایت کرد.

او در مقاله‌ای با عنوان «خلق از طریق حزب قدرت را به دست می‌گیرد» که ۲۹ اسفند ۱۳۵۷ در روزنامه اطلاعات منتشر شد، از «پاسداری و تداوم انقلاب» و ضرورت سازمان‌یابی مردم در قالب تشکلهای سیاسی سخن گفت.

با این حال، در دهه‌های بعد دفاع از آزادی بیان و مخالفت با سانسور در جمهوری اسلامی به یکی از وجوه اصلی فعالیت عمومی او تبدیل شد.

مجابی از چهره‌های فعال در تلاش برای احیای کانون نویسندگان ایران هم بود و نامش در سال ۱۳۷۳ در میان تهیه‌کنندگان و امضاکنندگان بیانیه مشهور «ما نویسنده‌ایم»، معروف به «متن ۱۳۴ نویسنده»، قرار گرفت؛ بیانیه‌ای که بر آزادی اندیشه، بیان و نشر و مخالفت با سانسور تأکید داشت.

دو سال بعد، مجابی یکی از ۲۱ نویسنده، شاعر و روزنامه‌نگاری بود که برای سفری فرهنگی عازم ارمنستان شدند. راننده اتوبوس حامل آنان در مسیر دو بار کوشید خودرو را به دره بیندازد. این ماجرا بعدها در ارتباط با پرونده قتل‌های زنجیره‌ای روشنفکران و نویسندگان ایران به‌عنوان تلاش وزارت اطلاعات جمهوری اسلامی برای کشتن دسته‌جمعی شماری از اهل قلم مطرح شد.

جواد مجابی طی سالیان بارها به سانسور کتاب و محدودیت‌های اعمال‌شده بر نویسندگان اعتراض کرد و آزادی بیان را از حقوق اساسی اهل قلم می‌دانست.

او در جریان اعتراضات پس از انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۱۳۸۸ نیز موضع علنی گرفت و در گفت‌وگویی با رادیو فردا، حرکت اعتراضی جوانان و طبقه متوسط ایران را «صلح‌طلبانه»، «دموکراتیک» و «آزادی‌خواه» توصیف کرد. مجابی همان زمان شماری از شعرهایی را هم که تحت تأثیر اعتراضات مسالمت‌آمیز آن روزها سروده بود **در اختیار رادیو فردا گذاشت**.

مجابی در سال‌های بعد نیز بارها به سانسور و محدودیت‌های فرهنگی اعتراض کرد. او در مصاحبه‌ای در سال ۱۳۹۷ گفت آن‌قدر کتاب، فیلم و کنسرت سانسور شده که رغبت عمومی به کتاب خواندن و استفاده از محصولات فرهنگی به «پایین‌ترین حد» رسیده است.

او همچنین تأکید داشت هیچ‌کس حق سانسور آثار هنری و ادبی را، چه پیش از انتشار و چه پس از آن، ندارد.

جواد مجابی در جریان اعتراضات «زن زندگی آزادی» در سال ۱۴۰۱ هم از امضاکنندگان بیانیه‌ای در حمایت از دانشجویان معترض بود که خواستار آزادی فوری دانشجویان بازداشت‌شده و پایان برخوردهای خشونت‌آمیز و امنیتی در دانشگاه‌ها شده بود.

نام او چند ماه بعد نیز پای بیانیه‌ای با درخواست آزادی همه زندانیان سیاسی و عقیدتی قرار گرفت و آخرین بار در سال ۱۴۰۳ نیز بیانیه‌ای را امضا کرد در آن به ادامه «سیاست سرکوب نخبگان فرهنگی» اعتراض شده بود.

جواد مجابی، در کنار شعر و داستان، به‌ویژه به‌دلیل فعالیت چنددهه‌ای در نقد هنرهای تجسمی و معرفی و بررسی آثار هنرمندان مدرن ایران شناخته می‌شد و مجموعه گسترده‌ای از آثار ادبی و پژوهشی از او به‌جا مانده است.

